

AFRİKA GÜNDEM

BİRİNCİ KITASAL 2063

PERFORMANS RAPORU

AFRİKA | GÜNDEM 2063

Birinci Kıtasal Performans Raporu

Gündem 2063, Afrika'yı geleceğin küresel güç merkezine dönüştürecek yol haritası ve eylem planıdır. Kıtanın elli yıllık süreci kapsayan hedeflerine ulaşma niyetinin somut göstergesidir. Gündem 2063'ün 2014-2023 arasını kapsayan İlk On Yıllık Uygulama Planı, Afrika'nın ulusal, bölgesel ve kıtasal düzeyde ulaşmayı hedeflediği amaçlar ve öncelik alanlarının taslağını belirler. Buna bağlı olarak **AfB|Afrika Birliği** politika geliştirme birimleri, **AfBK|Afrika Birliği Komisyonu** ve **AfBKA|Afrika Birliği Kalkınma Ajansı**'nı iki yıllık periyotlar halinde performans raporları hazırlamakla görevlendirmiştir. Bu rapor, AfB üyesi 55 devletin 31'i (başka bir ifadeyle Afrika'nın yüzde 56'sı) ve altı bölgesel ekonomik örgütten edinilen ilerleme raporlarının Kıta ölçeğinde birleştirilmiş halidir ve Gündem 2063'ün 2019 hedefleri çerçevesinde uygulamada kaydedilen ilerlemenin analizini içermektedir.

Gündem 2063'ün Amaç ve Hedeflerine İlişkin Kıtasal Performans

Afrika, ulusal ve bölgesel kalkınma stratejilerine uygun olarak yerlileştirme hedefiyle 50 yıllık kalkınma planını, Gündem 2063'ü uygulamaya başlamıştır. Kıta, bu eylem planı kapsamında ve 2019 hedefleri çerçevesinde %32'lik toplam oranla kısmi ilerleme kaydetmiştir. Söz konusu planın 7 ana başlık ve 20 alt başlıkta sıralanabilecek genel ve özel hedeflerine yönelik gelişim tablosu aşağıdaki gibidir.

Kıta ölçeğinde ve 2019 hedefleri çerçevesinde **“Yüksek Yaşam Standardı, Yüksek Yaşam Kalitesi ve Herkes için Sağlık Hizmeti”**, **“İyi Eğitilmiş Vatandaşlar ve Bilim, Teknoloji, İcat Destekli Yetenek Devrimi”**, **“Sağlıklı ve İyi Beslenen Vatandaşlar”**, **“Dönüştürülmüş Ekonomiler ve Yeni İstihdam Alanları”**, **“Verimlilik ve Üretimi Artırmaya Yönelik Modern Tarım”**, **“Hızlandırılmış İktisadi Gelişmeye Yönelik Mavi Ekonomi veya Okyanus Ekonomisi”**, **“Çevreyle Uyumlu ve İklim Dirençli Ekonomi ve Topluluklar”** alt başlıklarını kapsayan **“Tam Teşekküllü Büyüme ve Sürdürülebilir Kalkınma Temelli Refah”** bağlamında %29 gibi zayıf bir performans ortaya koymuştur. Bununla birlikte yeni iletişim araçlarının kullanım oranlarının hızla artmasına bağlı olarak **“Yüksek Yaşam Standardı, Yüksek Yaşam Kalitesi ve Herkes için Sağlık Hizmeti”** alt başlığında diğer alt başlıklara kıyasla güçlü bir performans gerçekleştirilmiştir.

“Birleşik Afrika (Federal/Konfedere)”, **“Aktif Kıtasal Finansal ve Parasal Kuruluşlar”**, **“Birinci Sınıf Ulaşım Altyapısı”** alt başlıklarını kapsayan **“Pan-Afrikanizm İdealleri ve Afrika Rönesansı Vizyonu Ekseninde Entegrasyon ve Siyasi Bütünlük”** başlığında 2019 hedefleri çerçevesinde %44'lük puanla göreceli olarak iyi bir performans ortaya koymuştur. Bu neticeye **Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Anlaşması**'nın uygulanmasında üye ülkelerin müşterek çabalarıyla ulaşılmıştır.

“Demokratik Değerler ve Uygulamalar, Evrensel İnsan Hakları İlkeleri, Adalet ve Yasa Destekli Hukuki Düzen”, “Yetkin Kurumlar ve Ehliyet/Liyakat Orantılı Liderlik” alt başlıklarını kapsayan “Dürüst Yönetim, Demokrasi, İnsan Haklarına ve Yasalara Saygı” başlığında 2019 hedefleri çerçevesinde %16 gibi düşük bir performans söz konusudur. Bu durumun başlıca sebebi kamu hizmetlerinin sunumunda kendini gösteren yüksek yolsuzluk düzeyleri, yöneticilere hesap sorabilecek mekanizma ve kurumların zayıflığı ve düşük basın özgürlüğü seviyesidir.

“Barış, Güvenlik ve İstikrar”, “İstikrarlı ve Huzurlu Bir Afrika”, “Tam Fonksiyonlu ve Operasyonel Afrika Barış ve Güvenlik Mimarisi” alt başlıklarını kapsayan “Huzurlu ve Güvenli Afrika” başlığında 2019 hedefleri çerçevesinde %48’lik bir puan dilimiyle dikkate değer performans sergilenmiştir. Bu sonuç, barış ve güvenlik konusunda Kıta ölçekli **Afrika Barış ve Güvenlik Mimarisi** mekanizması yanında ulusal düzeyde de üye ülkelerin çoğunda barış ve güvenlik mekanizmalarının işlediğini gösteren raporlardan elde edilmiştir. Ayrıca üye ülkelerin önemli bir bölümü “**Afrika Barış ve Güvenlik Mimarisi**” alt başlığını kapsayan bölgesel ve kıtasal düzenlemelerin yanı sıra aktif barış konseylerine de sahiptir.

“Afrika Kültürel Rönesans Önceliği” alt başlığını kapsayan “Güçlü Kültürel Kimlik, Ortak Kültürel Miras, Değerler ve İnançlar” başlığında 2019 hedefleri çerçevesinde %12 gibi son derece zayıf bir performans sergilemiştir. Bu durum büyük ölçüde ilk ve orta okul müfredatlarının Afrika yerli kültürü, değerleri ve diline zayıf entegrasyonundan kaynaklanmaktadır.

“Hayatın Her Alanında Tam Cinsiyet Eşitliği”, “Aktif ve Güçlü Genç Nesil”, “Genç Nüfus Potansiyeli Zemininde Kadın ve Çocuk Öncelikli Kalkınma Politikaları” alt başlıklarını kapsayan “Afrika Halkının Potansiyeline Güvenen İnsan Odaklı Kalkınma” başlığında %38 gibi nispeten güçlü bir performans kaydedilmiştir. Diğer faktörlerin yanı sıra 2019 hedefine %77 oranında ulaşılmış olan **Afrika Gençlik Hakları Şartı**’nın da bu duruma katkı sağladığı düşünülebilir.

“Küresel Meselelerde Büyük Ortak Olarak Afrika ve Barış İçinde Bir Arada Yaşam”, “Afrika Kalkınmasına Yönelik Tam Finansal Sorumluluk” alt başlıklarını kapsayan “Güçlü ve Etkili Bir Küresel Ortak Olarak Afrika” başlığında 2019 hedefleri çerçevesinde %26’lık düşük bir oran kaydedilmiştir.

Gündem 2063’ün temel hedef veya amaç (A) başlıkları ve tamamlayıcı veya özel hedef (H) alt başlıklarına ilişkin ayrıntılı kıtasal performans aşağıdaki gibidir:

A1. Tam Teşekküllü Büyüme ve Sürdürülebilir Kalkınma Temelli Refah (%29)

H1. Yüksek Yaşam Standardı, Yüksek Yaşam Kalitesi ve Herkes için Sağlık Hizmeti

Kıta bu hedefinde dikkate değer gelişme kaydetmiştir. 2019 hedefleri çerçevesinde %56’lık bir orana ulaşan ilerleme büyük ölçüde 2013’te %21,8 düzeyindeki internet erişim oranının 2019’da %41,9’a

yükselmiş olmasıyla ilişkilendirilebilir. Örnek olarak, 2013-2018 arası dönemde, internet kullanan nüfus oranı Nijerya'da %19'dan %42'ye, Mısır'da %29,5'ten %44,3'e, Gine'de %9'dan %37'ye, Uganda'da %11'den %23'e yükselmiştir.

Afrika temiz içme suyuna erişim konusunda 2019'da %47lik kısmi artış kaydetmiştir. Kıta ölçeğinde 2013'te %68,4 olan temiz içme suyuna erişen nüfus oranı 2019'da %77'ye yükselmiştir. Örnek olarak, 2013-2019 arası dönemde, Burkina Faso (%63'ten %74'e), Cezayir (%94'ten %98'e), Fildişi Sahili (%58'den %71,1'e), Etiyopya (%74'ten %89,5'e) gibi birçok ülkede bu oransal artış hissedilmiştir.

2013'te %57 olan elektriğe erişim oranı 2019'da %62'ye yükselmiştir. Fakat bu konut bazlı nominal artış 2019 hedefleri çerçevesinde %26'lık zayıf bir kıtasal performansa tekabül etmektedir. Buna karşın birçok ülkenin çeşitli müdahalelerle dikkate değer ilerleme kaydettiği söylenebilir. Mesela Burkina Faso'da 2013'te söz konusu oran %16,8 iken 2018'de %21,3'e yükselmiştir. Bu sonuç, Burkina Faso, Gana, Fildişi Sahili gibi ülkelerde başta güneş enerjisi olmak üzere yenilenebilir enerjiye teşvik ve yatırım, konutlarda "led" aydınlatma yöntemlerine geçiş, enerji nakil hatlarının uzatılması ve güçlendirilmesinin yanı sıra elektrik ara bağlantı projelerinin hayata geçirilmesiyle elde edilmiştir. Ayrıca çoğu ülke elektrik erişimi olan konut oranını artırmak amacıyla halen elektrik tarifelerini düşürme çabasıdadır.

Araştırmaya konu olan dönem özellikle kadın ve genç işsizlik oranlarında çeşitli infografik kalıplar ortaya koymuştur. Mesela Lesoto'da 2014'te %25,8 olan işsizlik oranı 2016'da %32,8'e yükselmiştir. Fakat üye ülkelerin çoğu yavaş ilerleme kaydetmiş olsa da bazı ülkelerde işsizlik oranları dikkate değer ölçüde düşmüştür. Gana örneğinde başta siyasi reformlar olmak üzere genç işsizliğin etkisini azaltacak yoksul kesimlere yönelik öncü programlar tasarlanıp uygulanması için bazı girişimler gerçekleştirildiği görülmüştür. Diğer taraftan Tanzanya hükümeti gençler, kadınlar ve engellilere yönelik finans kaynaklarına erişim imkanlarını artırmak gibi gerek ücretli işlerde gerek özel teşebbüslerde nitelik kazandırarak istihdamı artıracak politika, program ve projeler için özel çaba harcamaktadır.

H2. İyi Eğitilmiş Vatandaşlar ile Bilim, Teknoloji ve İnovasyon Esaslı Yetenek Devrimi

Bu hedefe yönelik genel performans sadece %24'tür. Fakat 2013'te %76,8 olan temel eğitime katılım oranının 2019'da %80,8'e yükselmesi (2019 hedefleri çerçevesinde %90,7) önemli bir gelişmedir. Bir çok ülkede ilk öğretimde eşitlik sağlanmasına bağlı olarak temel eğitime katılım oranındaki önemli artış, kısmen ücretsiz temel eğitim imkanı ve ülke bazlı çeşitli tedbirlerle açıklanmaktadır.

Okul öncesi eğitim ve orta dereceli okullara kayıt oranlarındaki artış (sırasıyla %9,5 ve %8,2) kıtanın geneli açısından düşük seviyededir. 2013-2019 arasında okul öncesi eğitim ve orta dereceli okullara kayıt oranları sırasıyla %39'dan %43,4'e ve %25,7'den %29,4'e marjinal bir artış kaydetmiştir.

H3. Sağlıklı ve İyi Beslenen Vatandaşlar

Ölümlerle sonuçlanan doğum olayları azalarak 2019 hedefleri çerçevesinde %62'lik ortanın üstünde bir orana ulaşılmıştır. Buna göre kıta ölçeğinde gebelikte ölüm oranları 2013-2019 arasında her 1000 doğumda 341'den 269'a gerilemiştir. Yeni doğan ve çocuk ölüm oranlarında da önemli azalma olmuştur. 2013-2019 arasında yeni doğan ölüm oranlarının 37,8'den 30'a ve beş yaş altı çocuklarda ise 115'ten %95'e gerilediği kaydedilmiştir.

Kıta, sıtma vakalarında 2019 hedefi çerçevesinde %27'lik bir puanla ve her 1000 kişide 94,1'den 86,4'e az bir düşüşle zayıf bir performans kaydetmiştir. Fakat ülke bazında iyi uygulamalara rastlamak mümkündür. Tüberküloz vakalarında ise 2019 hedefi çerçevesinde her 1000 kişide 189,5'ten 158,5'e %54'lük bir düşüş kaydedilmiştir. Afrika ülkelerinin tüberküloza karşı mücadele performansları değişiklik göstermektedir. HIV ile mücadelede de benzer bir durum söz konusudur. Örnek olarak 2018'de Güney Afrika'da %19'u 15-49 yaş aralığında yaklaşık 7,5 milyon kişi (toplam nüfusun yaklaşık %14,7'si) HIV-pozitif olarak kaydedilmiştir.

H4. Dönüştürülmüş Ekonomiler ve İstihdam Artırımı

Bu başlıkta 2019 hedefleri çerçevesinde %16 gibi zayıf bir genel performans kaydedilmiştir. Katma değerli üretimin gayrisafi hasıladaki payı birçok ülkede rapora konu dönemde düşmüştür. Buna karşın kıta ölçeğinde bazı iyi uygulamalara rastlamak mümkündür. Zira Afrika ülkelerinin çoğu imalat ve sanayi sektörlerini güçlendirmek üzere çeşitli tedbirler almaktadırlar. Bu girişimlerin odağında bilim, teknoloji ve inovasyona dayalı katma değer yer almaktadır.

Ar-ge çalışmalarına kamu bütçesi payı kıta ortalaması 2019 hedefi olan %0,8'in gerisinde %0,5'lik bir seviyede kalmıştır.

Gerçek gayrisafi hasılanın yıllık %7'lik gelişim hedefinde yeterli performans gösterilememiştir. Yine de bir kaç yılın oranlarının üzerinde bir oran olan %7 civarı yıllık ortalama gelişim kaydeden Tanzanya gibi bazı istisnalara rastlamak mümkündür.

Katma değerli kıtasal turizmin payı gayrisafi hasılaya oranla beklentinin altında kalmıştır. Fakat bu durum Güney Afrika ve Cezayir gibi nispeten düşük değerler kaydedilen ülkeler ile Afrika'daki turizm açısından en gelişmiş beş ülke arasında yer almayı hedefleyen Senegal gibi ülkeler arasında farklılık göstermektedir.

H5. Verimlilik ve Üretimi Artırmaya Yönelik Modern Tarım

Toplam tarımsal faktör verimliliğine ilişkin 2019 performansı %2 gibi düşük bir oranda kalmıştır. Bu sektörün çalışan nüfusun %60'ından fazlasını kapsadığı ve kıta genelinde temel sektör olduğu düşünülürse bu oran son derece düşük bir orandır. Bu durumun düşük makineleşme seviyesi, zayıf değer zincirleri ve düzensiz yağışa aşırı bağımlılık gibi sebeplerden kaynaklandığı rapor edilmiştir. Buna karşın bazı ülkeler tarımsal verimliliği artırma konusunda çabalarının birleştirmektedirler.

Not etmek gerekir ki bu hedefe ilişkin genel değerlendirme toplam tarımsal faktör verimliliği ve ticari çiftliklere dönüşen küçük ölçekli çiftçilerin oranından oluşan iki göstergelye ilgili veri eksikliğinden etkilenmektedir.

H6. Hızlandırılmış İktisadi Gelişmeye Yönelik Mavi Ekonomi veya Okyanus Ekonomisi

Araştırmaya konu dönemde Afrika, ekonomik büyümeyi hızlandırmak için kritik unsurlar olarak deniz ve enerji kaynaklarını teşvik ve tayin konusunda müşterek çalışmalar yürütmüştür. Kıtasal performans, kısmen deniz biyoteknolojisinin GSH'ya katma değer oranının çok düşük olması nedeniyle, 2019'da beklenen değerinde sadece %21'i seviyesinde gerçekleşmiştir.

Balıkçılık sektöründe de GSH'ya katma değerli oran bağlamında 2019'da beklenen değerinde ancak %48'ine ulaşabilmiştir. Bununla birlikte Seyşeller gibi güçlü performans sergileyen ada ülkeleri tarafından stratejik tedbirler büyük çapta uygulanmıştır.

H7. Çevreyle Uyumlu ve İklim Dirençli Ekonomi ve Topluluklar

Kıta, ekosistem tipine göre korunan önemli araziler ve tatlısu biyo-çeşitlilik alanlarının oranında 2019 hedefi çerçevesinde %25'lik yavaş bir ilerleme gerçekleştirmiştir.

A2. Pan-Afrikanizm İdealleri ve Afrika Rönesansı Vizyonu Ekseninde Entegrasyon ve Siyasi Bütünlük (%44)

H8. Birleşik Afrika (Federal/Konfedere)

Nihai hedefi siyasi ve ekonomik entegrasyon olan kıta 2019 hedefini sadece %11'lik bir oranla gerçekleştirmiş olsa da Afrika-içi ticaretin değerini artırmada orta ölçekte bir ilerleme gerçekleştirmiştir.

H9. Aktif Kıtasal Finansal ve Parasal Kuruluşlar

Kıtanın işleyen finansal ve parasal kuruluşlara sahip olmasını sağlama yönünde kritik girişimlerinden biri Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Alanı Anlaşması'nın uygulanma sürecini hızlandırmak olmuştur. Afrika ülkelerinin bu anlaşmayı ilerletme konusunda genel performansı 2019 hedefi çerçevesinde %92'ye ulaşmıştır. Bugüne kadar 54 Afrika ülkesi bu anlaşmayı imzalamış; 29'u onaylamıştır.

H10. Birinci Sınıf Ulaşım Altyapısı

Afrika'nın iletişim ve altyapı bağlantısını güçlendirme performansı saptanan hedeflerin gerisinde kalmıştır. 2019 için hedeflenen değerin yalnızca %29'u gerçekleşen Kıta, Afrika Yüksek Hızlı Tren Ağı ile bağlantılı hava ve kara ulaşım protollerinin hayata geçirilmesinde düşük oranlar kaydetmiştir.

Bununla birlikte 2019 hedefi çerçevesinde %79'luk bir oranla elektrik üretim ve dağıtımında kaydedilen ilerleme övgüye değerdir.

Afrika'nın bilişim ve iletişim teknolojilerini yaygınlaştırma hedefi kısmen başarılmıştır. Kıta ölçeğinde bilişim ve iletişim teknolojilerinin gayrisafi hasılaya katkı ortalaması 2019 hedefi çerçevesinde %39'luk bir oranla bir dereceye kadar artmıştır.

A3. Dürüst Yönetim, Demokrasi, İnsan Haklarına ve Yasalara Saygı (%16)

H11. Demokratik Değerler ve Uygulamaları ile Evrensel İnsan Hakları İlkeleri, Adalet ve Yasa Temelli Hukuki Düzen

Kıta, demokratik değer ve uygulamaların “norm” olarak kabul edilmesini sağlamada %27'lik bir orana ancak ulaşarak 2019 hedefinin önemli ölçüde gerisinde kalmıştır. Tek önemli ilerleme Afrika Demokrasi Şartı'nın hayata geçirilmesinde kaydedilmiştir. Şart'ın ulusal planlama ve kalkınma araçlarına entegrasyonuna ilişkin ilerleme ise 2019 hedefleri çerçevesinde %22'lik düşük bir oranda kalmıştır.

Seçimlerin serbest, adil ve şeffaf bir şekilde gerçekleştiği; basın ve ifadenin özgür olduğu kanaatine sahip olanların oranı 2019 hedefleri çerçevesinde sırasıyla %25 ve %13 seviyesinde kalmıştır. Bu oran kıta ölçeğinde zayıf bir performansı yansıtmaktadır. Ayrıca liderleri hesap sorulabilir kılacak etkin mekanizmalar ve denetim kurumlarının mevcut olduğunu düşünen kişilerin oranı %86'da kalmıştır.

H12. Yetkin Kurumlar ve Ehliyet/Liyakat Orantılı Liderlik

Rapora konu dönemde, kamu hizmetlerinin daha profesyonel, etkin, duyarlı, hesap sorulabilir, tarafsız ve yolsuzluktan arındırılmış olmasını sağlama yaklaşımıyla kurumları güçlendirme ve liderliği geliştirme konusunda gerek münferit gerekse ortak çabalar dikkat çekmiştir. Bununla birlikte birleştirilmiş genel puan 2019 hedefi çerçevesinde yalnızca %4'lük bir başarıyla çok zayıf bir performansa işaret etmektedir.

Son bir yıllık süreçte bir kamu görevlisiyle en az bir defa temas kurmuş ve görevliye rüşvet vermiş veya kendisinden kamu görevlileri tarafından rüşvet istenmiş kişilerin oranı hesaplandığında çok sayıda ülkede ani ve hızlı bir oransal artış tespit edilmiştir.

A4. Huzurlu ve Güvenli Afrika (%48)

H13. Barış, Güvenlik ve İstikrar

Kıtanın barış ve güvenliği sağlama ve koruma performansı, etnik temelli veya diğer gerekçelere bağlı ayrımcılık yanında dinî veya siyasi farklılıklardan kaynaklanan ve ölümlerle sonuçlanan çatışmalarla hesaplanmıştır. Araştırmaya konu dönem kapsamında ve 2019 hedefi çerçevesinde %24 gibi düşük bir oran kaydedilmiştir. Fakat bu sonuç büyük ölçüde ölümlerle sonuçlanan çatışmalarla ilgili çoğu ülkede veri bulunmayışıyla açıklanmaktadır.

H14. İstikrarlı ve Huzurlu Bir Afrika

Raporlanan söz konusu dönemde kıta çapında "2020'ye kadar tüm silahların susturulması" kampanyasını başlatmak ve sürdürmek üzere Afrika Birliği üyesi ülkelerin önemli çaba gösterdikleri kayda geçmiştir. Silahlı çatışmaların sayısı ile hesaplanan bu çabalar 2019 hedefleriyle karşılaştırıldığında göreceli olarak zayıf bir performansa işaret eden %45'lik bir oran kaydedilmiştir.

H15. Tam Fonksiyonlu ve Operasyonel Afrika Barış ve Güvenlik Mimarisi

Kıta düzeyli Afrika Barış ve Güvenlik Mimarisi'nin tam işlevli hale gelmesi amacıyla üye ülkeler ulusal barış konseyleri kurmuşlardır ve/veya var olan konseylerin devamlılığını sağlamışlardır. Kıtanın 2019 hedeflerine kıyasla bu başlıkta %76'lık rekor bir oran kaydedilmiştir.

A5. Güçlü Kültürel Kimlik, Ortak Kültürel Miras, Değerler ve İnançlar (%12)

H16. Afrika Kültürel Rönesansı Önceliği

Afrika Kültürel Rönesansı önceliğinin performans göstergesinde ölçek Afrika yerli kültürü, değerleri ve diline ilişkin ilk ve orta öğretim müfredatı içeriğinin payıdır. Kıtanın birleştirilmiş toplam skoruna ilişkin değerlendirme, kısmen veri yetersizliği nedeniyle, %12 gibi çok zayıf bir performansa işaret etmektedir. Bununla birlikte doğrudan eğitim müfredatıyla bağlantılı olmasa da konuyla ilgili başkaca çabalar söz konusudur.

A6. Genç Nüfus Potansiyeli Zemininde Kadın ve Çocuk Öncelikli Kalkınma Politikaları (%38)

H17. Hayatın Her Alanında Tam Cinsiyet Eşitliği

Cinsiyet eşitliği konusunda 2019 hedefleri çerçevesinde %37'lik orta dereceli bir çaba gösterildiği kaydedilmiştir. Kıta, kadının güçlendirilmesi konusunda ulusal meclisler, bölgesel ve yerel kurumlarda

yönetim düzeyinde kadın istihdamı oranı 2019 hedefleri çerçevesinde %71'e ulaştırılarak önemli ilerleme sağlamıştır. Kadına yönelik cinsel ve fiziksel şiddet düzeyinin azaltılmasında 2019 hedefleri çerçevesinde %67'ye varan kıtasal skorla dikkate değer ilerleme sağlanmıştır. Fakat kadınlara yönelik sünnet uygulamasının azaltılmasındaki performans %20'lik bir oranla göreceli olarak zayıf kalmıştır. Her iki hususta da Afrika Birliği üye ülkeleri önemli çaba göstermişlerdir.

Tarım arazileri üzerinde mülkiyet haklarının teminat altına alınması dahil olmak üzere kadın ve erkek arasında ekonomik fırsat eşitliği sağlayıp kadınların güçlendirilmesi yönündeki çabalar Kıta ölçeğinde ve 2019 hedefleri çerçevesinde %20'lik düşük bir skor kaydetmiştir.

H18. Aktif ve Güçlü Genç Kuşak

Kıta, Gündem 2063'ün hayata geçirilmesinde genç girişime öncelik vermekte ve dolayısıyla gençliğin güçlendirilmesini ilk sıraya konumlamaktadır. Araştırmaya konu dönemde kısmen gençler arasında işsizlik oranlarını düşürme yönündeki çabalarla gençliğin güçlendirilmesi amaçlanmıştır. Fakat eğer radikal değişikliklere gidilmezse 2023'e kadar hedefe ulaşamayacağına ilişkin yüksek ihtimale işaret eden %-128 gibi çok düşük bir skor kaydedilmiştir.

Benzer bir zayıf performans çocuk kaçırma, çocuk işçilik ve çocuk evliliklerini azaltmada 2019 hedefleri çerçevesinde ve sırasıyla %12, %-6 ve %23 birleştirilmiş skorlarıyla kaydedilmiştir.

A7. Güçlü ve Etkili Bir Küresel Ortak Olarak Afrika (%26)

H19. Küresel Meselelerde Büyük Ortak Olarak Afrika ve Barış İçinde Bir Arada Yaşam

Afrika'yı küresel meselelerde başlıca ortak olarak konumlamak üzere Afrika Birliği üyesi ülkeler tarafından ulusal istatistik sistemlerini güçlendirme çabası gösterilmiştir. Bu hedefe ilişkin birleştirilmiş kıtasal skor %50'de seyrederken Çad, Etiyopya, Gine, Namibya, Nijer, Seyşeller, Güney Afrika, Uganda, Tunus ve Zimbabve gibi üye ülkelerin önemli bir çoğunluğu istatistik düzenlemelerini kabul etmiştir. Bu başlık altında 2019 hedefleri çerçevesinde %76'lık güçlü bir performans kaydedilmiştir. Bilindiği gibi bu hukuki düzenlemeler, temel resmî istatistik prensipleriyle uyumlu fonksiyonel istatistik sistemleri için ön koşuldur.

Benzer şekilde, ulusal düzeyde resmî istatistikleri derleme koordinasyonu için formal kurumsal düzenlemelerin hazırlanmasına ilişkin 2019 hedefleri çerçevesinde %61'lik güçlü bir performans kaydedilmiştir.

H20. Kalkınmaya Yönelik Tam Yerli Finansal Sorumluluk

Afrika'nın kendi kalkınmasının finansmanında tam sorumluluk üstlenmesine ilişkin 2019 hedefleri çerçevesinde %18 gibi çok zayıf bir genel performans kaydedilmiştir. Buna karşın Kıta, ulusal sermaye piyasaları tarafından fonlanan kamu sektörü bütçesinin oranındaki artışta ve ulusal bütçe payı olarak toplam resmî kalkınma yardımı oranındaki azalışta 2019 hedefleri çerçevesinde sırasıyla %16 ve %73 gibi değişen oranlarda ilerlemeler kaydetmiştir. GSH payı olarak toplam vergi gelirinin artışı yönünde 2019 hedefleri çerçevesinde %2 gibi düşük bir ilerleme kaydedilmiştir.

Yerli kaynak seferberliği, Kıta'nın kapsamlı ve sürdürülebilir kalkınmasını etkili bir şekilde besleyecek gerekli finansmanın temini için esastır. Kıta için önemli hedeflerden bir diğeri ise yasadışı finansal akışı azaltmak ve bunun bir neticesi olan vergi geliri ve yerli yatırım kaybını azaltmaktır.

Gündem 2063'ün Kıtasal Performans Gösterge Tablosu

1. Önemli İlerleme Kaydedilen Alanlar

2019 hedefleri çerçevesinde elektrik ve internete artan erişimde %80, Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Alanı Anlaşması'nın onaylanmasında %92 ve Ulusal Barış Konseyleri'nin kurulmasında %80'lik performans kaydedilmiştir.

2. Yavaş İlerleme Kaydedilen Alanlar

Afrika Birliği üyesi ülkeler 2019 hedefleri çerçevesinde ekonomik büyüme, ekonomik dönüşüm ve istihdam oluşturmada %16 ve kendi kalkınmasının finansmanının sorumluluğunu üstlenmede %18 gibi düşük oranlar kaydetmiştir. Eğitim, bilim, teknoloji ve inovasyon devriminde de düşük bir oran söz konusudur.

3. Gündem 2063'ün Uygulanmasının Hızlandırılmasına İlişkin Destek Alanları

- Kıtasal gündemin önemli ölçüde ulusal/yerel planlama ve uygulama süreç ve araçlarına dayanmasının sağlanması
- Gündem 2063 kapsamında etkili bir şekilde veri toplama, veri analizi ve raporlanmasına ilişkin ulusal, bölgesel ve kıtasal istatistik bürolarını ve ilgili izleme/değerlendirme sistemlerinin güçlendirilmesi

- İlk kıta ölçekli Gündem 2063 raporunda kayıtlı performansa dayanarak AfB organları ve bölgesel ekonomik örgütlere kanıta dayalı veri sağlanması
- AfB organları, bölgesel ekonomik örgütler ve üye ülkelerce Gündem 2063'ün Yerli Kaynak Seferberliği Stratejisi ile uyumlu esnek kaynak seferberliği mekanizmaları kurulması

Gündem 2063'ün Bölgesel Performans Gösterge Tablosu

Bölgesel düzeyde, Gündem 2063 İlk On Yıllık Uygulama Planı çerçevesinde ve 2019 hedefleri kapsamında yedi temel hedefin beşinde en yüksek performansı (%40) Doğu Afrika gerçekleştirmiştir. Batı Afrika'nın performansı %34, Kuzey Afrika'nın %27 seviyesindedir. Güney ve Orta Afrika bölgelerinin her ikisinin performansı 2019 hedefleri çerçevesinde %26 seviyesindedir.

1. Güney Afrika Gündem 2063 Performans Gösterge Tablosu (%25)

Önemli İlerleme Kaydedilen Alanlar

- Kara ve tatlı su biyo-çeşitlilik havzalarının korunması %30'luk bir oranla 2019 hedefini aşmıştır.
- GSH payı olarak katma değer üretimi 2019 hedefi çerçevesinde %89'luk oranla gerçekleşmiştir.
- İnternet kullanan nüfus oranı 2019 hedefini neredeyse %200'lük bir oranla aşmıştır.

Yavaş İlerleme Kaydedilen Alanlar

- Orta öğretim 2019 hedefine göre bölgenin net kayıt performansı %-13'te kalmıştır. İncelenen dönemde yıllık GSH büyüme oranı keskin bir düşüş kaydetmiştir.
- Ülke şebekelerinin elektrik güç artış performansı 2019 hedefine göre %-212'de kalmıştır.

Gündem 2063'ün Uygulanmasının Hızlandırılmasına İlişkin Destek Alanları

- Tarımsal üretim ve verimlilik
- Okullarda bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik programları
- Özellikle kırsal bölgedeki genç ve kadın girişimciler dahil olmak üzere küçük ölçekli gıda üretimi girişimcilerine yönelik stratejiler
- Bölge-içi ve bölgeler-arası ticarete yönelik uyum politikaları
- Yetersiz büyüme, obezite ve aşırı zayıflığa karşı biyo-güvenlik sistemleri
- İstatistik ve veri yönetim programları

2. Doğu Afrika Gündem 2063 Performans Gösterge Tablosu (%39)

Önemli İlerleme Kaydedilen Alanlar

- Elektrik bağlı konut oranı %37 ile 2019 hedefini aşmıştır.
- Kadın doğum hizmetlerinden yararlananların oranı %1 ile 2019 hedefini gerçekleştirmiştir.
- Silahlı çatışmaların sayısı 2019 bölgesel hedefleri çerçevesinde son derece düşüktür.

Yavaş İlerleme Kaydedilen Alanlar

- Sürdürülebilir arazi yönetim uygulamasına dahil edilen tarım arazilerinin oranı
- Deniz biyo-teknolojisinin GSH'ye katkısı
- Turizmin GSH'ye reel katkısı

Gündem 2063'ün Uygulanmasının Hızlandırılmasına İlişkin Destek Alanları

- Anne ve bebek ölümlerinin oranı
- İlk ve orta öğretim kayıt oranı artışı
- Hızlandırılmış ve kapsamlı kalkınmaya yönelik araştırma ve inovasyonun takviyesi
- İşsizlik oranlarının azaltılması
- Yeni HIV ve tüberküloz vakalarının azaltılması

3. Batı Afrika Gündem 2063 Performans Gösterge Tablosu (%33)

Önemli İlerleme Kaydedilen Alanlar

- Turizmin GSH'ye katkısını artırma performansı %180 ile 2019 hedefini aşmıştır.
- Elektrik erişen konut oranı artış performansı güçlüdür.
- Balıkçılık katma değer sektörü bölgede, GSH payı olarak, %24 ile 2019 hedefini aşmıştır.

Yavaş İlerleme Kaydedilen Alanlar

- Okul öncesi eğitim ve orta öğretimde kayıt oranları 2019 hedefleri yalnızca, sırasıyla, %10 ve %2 oranında karşılanmıştır.
- Tarımsal Toplam Faktör Verimliliği 2019 performansı ise sadece %7 oranında gerçekleşmiştir.
- İletişim ve bilişim teknolojisinin GSH'ye katkısı 2019 hedefinin yalnızca %13'ü oranında gerçekleşmiştir.

AFRİKA GÜNDEM BİRİNCİ KITASAL 2063 PERFORMANS RAPORU

Gündem 2063'ün Uygulanmasının Hızlandırılmasına İlişkin Destek Alanları

- Deniz biyo-teknolojisinin GSH'ye katkısını artırma
- İmalatın GSH değerini artırma
- Tarımsal üretim ve verimliliği artırma
- Kara ve deniz alanlarının korunması
- Okul öncesi eğitim ve orta öğretime net kayıt oranları
- Küçük ölçekli geçimlik tarım çiftçilerinin küçük ölçekli ticari çiftçiliğe geçişine destek

4. Orta Afrika Gündem 2063 Performans Gösterge Tablosu (%25)

Önemli İlerleme Kaydedilen Alanlar

- Koruma altına alınan araziler, göller ve nehir havzalarının oranı %47 ile 2019 hedefini aşmıştır.
- Elektriğe erişimi olan konut oranı da 2019 hedefini aşmıştır.
- Kadınların modern aile planlama yöntemlerine erişim oranı %4'lük artış kaydetmiştir.

Yavaş İlerleme Kaydedilen Alanlar

- İlk ve orta dereceli okullara kayıta net oran 2019 hedefinin oldukça gerisinde kalmıştır.
- Tüberküloz ve sıtma vakaları 2019 hedefine göre sırasıyla %53 ve %-65 oranındadır.
- Küçük ölçekli çiftçilerin girişimci çiftçilere dönüştürülmesine ilişkin 2019 performansı %0'dır.

Gündem 2063'ün Uygulanmasının Hızlandırılmasına İlişkin Destek Alanları

- GSH'ye katkısı itibarıyla turizmin geliştirilmesi
- Bölge-içi ve bölgeler-arası ticaretin geliştirilmesi
- Balıkçılık sektörünün güçlendirilmesi
- Elektrik üretim ve dağıtımının artırılması
- Afrika Hızlı Tren Ağı'na ülke içi bağlantı kapasitesinin güçlendirilmesi
- Takviye edilmiş randımana yönelik kurum ve kadroların desteklenmesi

5. Kuzey Afrika Gündem 2063 Performans Gösterge Tablosu (%36)

Önemli İlerleme Kaydedilen Alanlar

- 5 yaş altı çocuklarda yaygın kilo kaybı vakalarını azaltma konusunda 2019 hedefi %97 oranında gerçekleşmiştir.
- Tüberküloz ve sıtma vakası oranları düşerek, sırasıyla, %75 ve % 65 ile 2019 hedefine yaklaşmıştır.
- Kıtasal Serbest Ticaret Alanı'na ilişkin anlaşma üye ülkelerce onaylanmıştır.

Yavaş İlerleme Kaydedilen Alanlar

- İmalatı teşvik ve GSH'ye katkı payını artırma
- Kadına yönelik fiziksel ve cinsel şiddet oranını azaltma
- Tarımsal üretim ve verimliliği artırma

Gündem 2063'ün Uygulanmasının Hızlandırılmasına İlişkin Destek Alanları

- Yeni HIV vakalarının önüne geçme
- Kurum ve kadroları güçlendirme
- Bebek ve 5 yaş altı çocuklarda ölüm oranlarını azaltma
- İşsizlik oranlarını azaltma
- İlk ve orta öğretime kayıt oranlarını artırma
- Deniz biyo-teknolojisinin GSH'ye katkısını artırma
- Yüksek Hızlı Tren Ağı'nın hayata geçirilme sürecini hızlandırma

Gündem 2063'ün Öncü Projeleri ve Geline Aşama

Kıta, Afrika Birliği'nin 14 lokomotif projesini uygulamada önemli ilerleme kaydetmiştir. Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Alanı anlaşmasının faaliyete geçirilmesinde de önemli ilerleme sağlanmıştır. Bu anlaşmanın daha ileri bir aşamaya taşınmasında üye ülkelerin genel performansı 2019 hedefleri çerçevesinde %92 seviyesindedir. Bilindiği gibi bu anlaşmayı 54 ülke imzalamış ve 29'u onaylamıştır. Diğer taraftan Serbest Dolaşım ve Afrika Pasaportu konusunda önemli gelişme kaydedilmiştir. Afrika Birliği üyesi 32 ülke serbest dolaşım, ikamet ve tesis hakkı ile ilgili bir "Afrika Ekonomik Topluluğu" kurulmasına ilişkin anlaşma protokolüne imza atmıştır.

Afrika'da Silahların Susturulması üye devletlerce "Afrika Birliği 2020 Yılı Teması" olarak benimsenmiş ve kıtanın silahlı çatışmaların azaltılması konusunda kaydettiği gelişmenin dikkate değer olduğunun vurgulanması amaçlanmıştır. Ayrıca BM Güvenlik Konseyi üyesi Afrika ülkeleri uluslararası forumlarda "Silahların Susturulmasını " teşvik konusunda çaba sarfetmektedirler.

2023'te kurulması planlanan Büyük Afrika Müzesi ile ilgili önemli ilerleme kaydedilmiştir. Cezayir'in başkentinde kurulacak Köle Ticareti Afrika Daimi Anıtı Müzesi, Kıta'nın zengin kültürel mirasını sergileme,

koruma ve tanıtma işlevi görecektir. Afrika Birliği öncü projelerinin uygulanmasına ilişkin ilerleme tablosu aşağıdaki gibidir.

1. Afrika Serbest Ticaret Anlaşması (AfSTA)

“Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşması” olarak da adlandırılan Proje'nin temel hedefi Afrika halkına yeni alternatifler sunmak üzere gümrük serbestisinin ötesine geçen insan merkezli ve kıta çapında bir serbest ticaret alanı açmaktır. Başka bir ifadeyle genç işsizliği ve göçün azaltılması, ustalık kapasitesinin geliştirilmesi, kadının rolünün güçlendirilmesi, genel kurumsallaşma ve altyapı gelişimi gibi başlıca kıtasal sorunların çoğunun çözümü zemininde ticaret ve yatırım ilişkilerinin güçlendirilmesini sağlayacak ve dolayısıyla hizmet sektörünü de kapsayan iş kapasitesini ortaya çıkaracak bir serbest ticaret bölgesi oluşturmaktır.

Gelinen Aşama

Teknik ve kurumsal alanların her ikisinde de önemli ilerleme sağlanmıştır. AfSTA'yı hayata geçiren anlaşma Mart 2018'de emtia ticaretine ilişkin protokolle kabul edilmiş ve 30 Mayıs 2019'da yürürlüğe girmiştir. Şimdiye kadar 54 AfB üyesi ülke AfSTA'yı imzalamış ve bu ülkelerin 27'si onay belgelerini ibraz edip AfSTA'ya onay vermiştir.

Anlaşmanın operasyonel aşaması aşağıdaki belgelerle Temmuz 2019'da başlatılmıştır:

- AfSTA Ürün Ticareti Portalı (üye ülkelerin gümrük vergisi teklifleri için resmî veri tabanı)
- Pan-Afrika Dijital Ödeme ve Tazmin Sistemi
- AfSTA kapsamında gümrük tarifesi dışı engellerin ortadan kaldırılması için çevrim-içi araç-gereç
- AfB Ticaret Takip Tablosu

Anlaşma, AfSTA rejimi kapsamında Temmuz 2020 itibarıyla faaliyete geçecektir. AfB bünyesinde AfSTA Geçici Sekreterliği kurulmuştur ve Daimi Sekreterlik Gana'da açılacaktır.

Aşılması Gereken Engeller

- Birinci aşamaya ilişkin müzakerelerin tamamlanması ve ikinci aşamanın başlatılmasına yönelik insan ve finans kaynağı yetersizliği
- Bazı üye ülkeler ve ortakların üçüncü taraflarla halen devam eden ikili ticaret ve yatırım anlaşmaları ki bu durum Nuakşot Kararı'nın ruhuna aykırıdır ve AfSTA'ya risk oluşturabilir.
- AfSTA'nın Afrika Altyapı Geliştirme Programı (PIDA), Afrika Kapsamlı Tarımsal Kalkınma Programı (CAADP), Afrika Hava Taşımacılığı Tek Pazarı (SAATM) ve serbest dolaşıma ilişkin protokol gibi diğer başlıkların uygulanma sürecinde karşılaşılabilecek sorunlara aşırı bağımlılık

Sıradaki Adımlar

- AfSTA'nın pürüzsüz uygulanmasını sağlamak üzere esnek kaynak seferberliği mekanizmalarının tesisi
- AfSTA ve kazanımlarına ilişkin paydaşların duyarlılık ve kavrayışını derinleştirmeyi sürdürmeye yönelik düzenlemelerin yapılması

2. Afrika Birliği Emtia Stratejisi

Stratejinin hedeflerinden biri fiyat dalgalanmasına yönelik stratejik tedbirler geliştirmektir. Buna bağlı olarak diğer hedef, Afrika'nın hammadde kaynaklarının Kıta'nın sanayileşmesi yönünde kullanılmasını sağlayacak şekilde hammadde piyasasında Afrika'nın doğal kaynak zenginliğinden ve "mutlak avantajından" yararlanmaktır. Bu kapsamda Afrika Birliği Emtia Stratejisi'nin güncel taslağı Ocak 2019'da Ticaret, Sanayi ve Madencilik Teknik Uzman Komitesi'ne sunulmuştur.

Aşılması Gereken Engeller

- Proje için günlük operasyonları yönetecek bir birim veya çalışma grubunun olmaması

Sıradaki Adımlar

- Afrika hammaddelerine tahsis edilmiş bir birim oluşturmak
- Üye ülkeler, bölgesel örgütler ve diğer paydaşlarla projenin sahiplenilmesini derinleştirmeye yönelik yoğun istişareler yürütmek
- Afrika Birliği Emtia Stratejisi Taslağı'nı neticelendirmek

3. Büyük Inga Hidroelektrik Santrali Projesi

Proje, Demokratik Kongo Cumhuriyeti (DKC)'nde gerçekleştirilmektedir. Toplam 42 bin megavat kurulu kapasiteye sahip olması amaçlanan bu proje hem DKC hem de Kıta için elektrik arzına katkıda bulunmak üzere tasarlanmaktadır.

Temel Hedefler

DKC hükümetinin 2018 tarihli kararını takiben "Inga 3" konseptini 4.800 megavattan 11.000 megavata çıkarmak ve bu hedef ile 4 milyar dolarlık nakil hatları dâhil olmak üzere 18 milyar dolarlık toplam yatırım maliyetini karşılamaya yönelik kaynak temin etmektir.

Bu kapsamda DKC hükümeti ile Çin ve İspanya menşeli şirketler arasında “Inga 3” konseptinin teknik etüdünün yanı sıra çevresel ve sosyo-ekonomik etki değerlendirmesinin üstlenilmesine ilişkin bir anlaşma imzalanmıştır.

11.000 megavatlık kapasitenin 5.000 megavatına Güney Afrika'nın 3.000 megavatına Nijerya'nın, 1.300 megavatına KDC madencilik şirketlerinin ve geri kalanına ise KDC Ulusal Kurumu'nun talebi sözkonusudur. Gine yedi 1.500 megavat için ayrıca talepte bulunmuştur.

KDC hükümeti tarafından 2019'da Inga Projesi Geliştirme ve Tanıtım Ajansı ile işbirliği halinde Büyük Inga Projesi'ne ilişkin tanıtım etkinlikleri organize edilmiştir.

Aşılması Gereken Engeller

Finansal kaynak seferberliği projenin hayata geçirilmesini geciktirecek seviyede, beklenenden daha uzun sürmektedir.

Proje'ye pay sahibi yeni üyelerin katılımı ve 11.000 megavat konsepti, enerji nakil hatları güzergahında bulunan ülkelerle yapılan sözleşmeler dahil olmak üzere, daha önce neticelendirilmiş anlaşmaları ve koordinasyon ayarlamalarını etkileyecektir.

Sıradaki Adımlar

- Kaynak seferberliği çabalarını yoğunlaştırmak
- Güney Afrika - Nijerya gibi enerji nakil hatlarının geçtiği ve anlaşma imzalama aşamasına geçilecek ülkelerle ilişkileri geliştirmek
- Proje için kıtasal koordinasyon oluşturmada KDC hükümetine gerekli desteği sağlamak

4. Afrika Hava Taşımacılığı Tek Pazarı

AfB Konseyi, kıtasal bütünlük vizyonunu gerçekleştirmede havacılığın öneminin farkındalığıyla Afrika Hava Taşımacılığı Tek Pazarı'nın kurulmasına ilişkin deklarasyonu Ocak 2015'te paylaşmıştır. Buna bağlı olarak Yamussukro Kararı'nın somut ve koşulsuz olarak uygulanması kararlaştırılmıştır.

Gelinen Aşama

AfB Konseyi, Ocak 2018'de 30. Olağan Zirve Oturumu'nda Afrika Hava Taşımacılığı Tek Pazarı'nı resmen faaliyete geçirmiştir.

Afrika içi hava trafiğinin %80'ini oluşturan 29 AfB üyesi ülke Afrika Hava Taşımacılığı Tek Pazarı'nı kuran Resmî Mutabakat'ı imzalamıştır.

13 üye ülke, Yamussukro Kararı ile örtüşmeyen her tür havayolu hizmeti anlaşma kısıtlarının ortadan kaldırılmasını sağlamaya yönelik Uygulama Mutabakatı'nı imzalamıştır.

29 Afrika Hava Taşımacılığı Tek Pazarı ülkesinin 10'u Afrika Sivil Havacılık Komisyonu (AFCAC) tarafından gerekli görülen somut tedbirleri uygulamıştır. Ayrıca 10 üye ülke Yamussukro Kararı ile uyuşan ikili hava hizmet anlaşmaları imzalamıştır.

Aşılması Gereken Engeller

- Yürütme ajansının operasyonel hale gelebilmesini sağlayacak finansal kaynakların yetersizliği
- Üye ülkelerin Resmî Mutabakatı onaylama temposunun yavaşlığı

Sıradaki Adımlar

- 40 üye ülke hedefine ulaşmaya çalışan Afrika Hava Taşımacılığı Tek Pazarı öncülüğündeki aktif çabaları güçlendirmek
- Bölgesel öncü ülkelerin aktif çabalara ivme kazandırmaları için bölgesel ekonomik örgütler düzeyinde yöntemler tasarlamak
- Afrika Hava Taşımacılığı Tek Pazarı'na yönelik Anlaşmazlık Çözüm Mekanizması'nın benimsenmesi ve yaygınlaştırılmasını sağlamak
- Afrika-Öncelikli Eylem Planı'nda Afrika Altyapı Geliştirme Programı'nın ikinci aşamasının içereceği öncelikli projelerle havacılık altyapı imar planının değerlendirilmesine hız kazandırmak

5. Kıtasal Yüksek Hızlı Tren Ağı

Proje'nin amacı, gerek başkentler gerek ekonomik ve endüstriyel ağlar gerekse büyük turizm lokasyonlarını; elektrik/enerji, bilişim iletişim teknolojileri genişbant altyapısı ve diğer tamamlayıcı hizmetleri de kapsayan yüksek hızlı demiryolu teknolojisiyle birbirine bağlamaktır.

Gelinen Aşama

Kıtasal Yüksek Hızlı Tren Ağı Projesi'nin vizyonu AfB Gündem 2063 bağlamı içinde değerlendirilmiştir. Strateji notuyla birlikte ayrıntılı bir kapsam çalışması gerçekleştirilmiştir.

Afrika Demiryolları Birliği'nin hem finansal ve teknik hem de hukuki ve kurumsal denetim görevini yürütmek üzere üçüncü taraflarla sözleşme süreci başlatılmıştır.

Aşılması Gereken Engeller

- Ayrıntılı mühendislik çalışması için fon bulunmayışı
- Proje uygulama biriminde projeyi yönetecek uzman bulunmayışı

Sıradaki Adımlar

- Kıtasal Yüksek Hızlı Tren Ağı Projesi'nin sonraki aşaması için kaynak seferberliği başlatmak
- AfB Kalkınma Ajansı içindeki proje uygulama biriminin güçlendirilmesi
- Afrika Demiryolları Birliği'nin demiryolu politikalarının gelişim stratejilerini denetlemek

6. Pan-Afrika Elektronik/Dijital Ağı

Proje'nin hedefi nitelikli eğitim transferidir. Bu kapsamda Hindistan'ın bazı üst düzey kuruluşları aracılığıyla AfB üyesi ülkelere danışmanlık desteği sağlanması ve uzaktan eğitim niteliğindeki bu danışmanlık faaliyetinin akademik ve tıbbi uzmanlık boyutlarıyla kapasite inşası planlanmıştır.

Gelinen Aşama

Proje, Mart 2017 itibarıyla aşağıdaki başarımlarla 48 AfB üyesi ülkede faaliyet halindedir.

- 22.000 öğrenci çeşitli lisans ve lisans üstü dereceler elde etmiştir.
- Yıllık 770 çevrimiçi-tıp danışmanlığı gerçekleştirilmiştir.
- Doktor ve hemşirelere yönelik 6.700 sürekli tıp eğitimi oturumu gerçekleştirilmiştir.

Aşılması Gereken Engeller

Temmuz 2017'de Hindistan hükümeti dijital ağ üzerinden sağladığı tüm hizmetleri sonlandırmış ve bu altyapıyı AfB Komisyonu'na devretmiştir. Buna bağlı olarak ağ altyapısı Dakar'a taşınmış ve Senegal hükümetinin gözetimine bırakılmıştır. Senegal hükümeti proje faaliyetlerinin yeniden başlatılması için gerekli operasyonel maliyetleri karşılamaktadır.

Sıradaki Adımlar

Bilişim ve İletişim Teknolojisi'ne ilişkin Teknik Uzman Komitesi'nin elektronik ağ faaliyetini sürdürme talebine bağlı olarak finansal kaynak seferberliği başlatmak

7. Siber Güvenlik

2020 itibarıyla küresel GSH'nin yaklaşık üçte birinin dijital ekonomiden sağlanması beklenmektedir. Afrika şu anda, Kıta'nın enformasyon sistemleri ve dijital altyapısını hiç olmadığı kadar korumasız bırakan siber suçların çepери içindedir. Siber güvenlik ve siber suçlarla ilgili problemler artmakta; kişi, kurum ve kuruluşlar nezdinde tedbir alınması gerekmektedir.

Gelinen Aşama

Gerekli 15 üyeden sadece 4'ü AfB Siber Güvenlik ve Kişisel Verilerin Korunması Mutabakatı'nı onaylamıştır.

Verilerin korunması yönetmeliği 2018'de hazırlanıp yürürlüğe girmiş ve Afrika kapsamlı bir "siber güvenlik uzman grubu" oluşturulmuştur.

Birçok Afrika ülkesi kendi siber stratejilerini geliştirmenin ilk aşamasındadır. Bu kapsamda çeşitli siber yasalar hazırlanmakta ve yürürlüğe girmektedir. Fakat şu aşamada sadece 18 ülkenin ulusal "siber acil müdahale ekibi" vardır.

Aşılması Gereken Engeller

Yetersiz bütçe projenin uygulanmasını geciktirmiştir.

Sıradaki Adımlar

Siber güvenlik alanında Kıta çapında kapasite oluşturma bağlamında ilgili projenin işlevsel hale getirilmesi için kaynak seferberliği başlatmak

8. Pan-Afrika Sanal Üniversitesi (PAVEU)

Proje'nin amacı, dijital devrim ve global veriden faydalanarak yüksek öğrenim oranını artırmak; bilim, teknoloji ve inovasyona ilişkin insan kaynağı kapasitesini geliştirmektir.

Üniversite'nin kuruluş planında "Sanallaştırmaya Giriş", "Bilgi, Beceri Girişimciliği ve Bulut Bilişimli Dijital Okuryazarlık", "İstihdama Yönelik Nitelik Gelişimi", "Medya ve Enformasyon Okuryazarlığı"ndan oluşan dört aşamalı bir müfredat belirlenmiştir.

Kalite güvencesi ve PAVEU kurslarına destek veren dört ana organizasyon (Afrika Konseyi Uzaktan Eğitim, Unesco, Afrika Sanal Üniversitesi ve VMware) ile stratejik ortaklıklar gerçekleştirilmiştir.

Bilgi teknolojisi altyapısının kurulmasına başlanmış; Üniversite'nin işleyişi için gerekli yönetmelik ve politikalar geliştirilmiştir.

Aşılması Gereken Engeller

Çevrimiçi eğitimlerin sunumunda kadro ve ekipman (stüdyo kayıt malzemeleri, güç kaynağı vb) eksikliği

Sıradaki Adımlar

Üniversite'nin işleyişini desteklemek için gerekli kadro istihdamı ve yeterli miktarda finans kaynağı tahsisi

9. Afrika Uzay Programı

Proje'nin amacı Kıta'nın hem sosyal, ekonomik, siyasi ve çevresel ihtiyaçlarını karşılamak hem de Kıta'da küresel vizyonlu bir rekabet kapasitesi inşa etmek üzere iyi koordine edilmiş, tümleşik bir kıtasal program oluşturmaktır. Bu kapsamda Afrika uzay gündemini destekleyen hukuki düzenlemeleri gerçekleştirmek ve Kıta'nın uzay ortamının sorumlu ve barışçıl bir kullanıcısı olmasını sağlamak amaçlanmaktadır. Afrika Uzay Ajansı'nın kıtasal merkezinin Mısır'da bulunması öngörülmüştür.

Gelinen Aşama

Afrika Birliği, Afrika uzay aktörleriyle yıllık müzakereler için toplanmaktadır. Bu süreçte iki belge üretilmiştir:

- Afrika Uzay Programı'nın öncelikli uygulama alanları
- Afrika Uzay Ajansı için gerekli yapısal ve finansal araştırma

Dört temel araştırmanın ikisi, operasyonel programlar ve misyonlar geliştirmek üzere yürütülmüştür:

- Yer Gözlemi, Jeo-Uzamsal ve Bağlaşık Teknolojiler Afrika Özel Sektörü'ne ilişkin kapsamlı araştırma
- Afrika'da Navigasyon ve Konumlama Boşluk Analizi Çalışması

Afrika Yer Gözlemi Sistemi çevre yönetimini geliştirmek üzere güçlendirilmiştir. Bu görev "Çevre ve Güvenlik Küresel Gözlemleri (GMES) & Afrika" programı tarafından yürütülmüştür.

Aşılması Gereken Engeller

Afrika Uzay Ajansı'nın yapısal ve finansal gereksinimlerini değerlendirme konusundaki gecikme

Sıradaki Adımlar

- Afrika Uzay Ajansı'nın yapısal ve finansal ihtiyaçlarına ilişkin değerlendirmeyi hızlandırmak
- Yatırım alan ülkeler dahil olmak üzere Afrika Uzay Ajansı'nın aktif olarak faaliyete geçirilmesi için kaynakları seferber etmek
- Yer gözlemi, uydu iletişimi, navigasyon ve konumlamanın yanı sıra uzay bilim ve astronomi gibi Afrika Uzay Politika ve Stratejisi belgesinde yer alan alanlarda kapasite inşası dahil olmak üzere üye ülkeleri, bölgesel örgütleri ve diğer kurumları faaliyete geçirmek üzere desteklemek

10. Büyük Afrika Müzesi (GMA)

Müze'nin İlk On Yıllık Uygulama Planı kapsamında 2023'te kurulması planlanmaktadır. "Afrika Köle Ticareti Daimi Anıt Müzesi", Kıta'nın zengin kültürel mirasının sergi, muhafaza ve tanıtım işlerini üstlenecektir. Müze, Kıta'yı temsilen Cezayir'in başkentinde yer alacaktır.

Gelinen Aşama

- Azami ziyaretçi hedefiyle Cezayir'de yer tespit edilmiştir.
- Mimari tasarım ve çevre etüdüleri yapılmış, ilgili uzmanlarca neticeye bağlanmıştır.
- Müzenin inşası ve faaliyete geçirilmesi için Teknik ve İstişari Komite oluşturulmuştur. Komite, AfB ülke temsilcileri ve diğer bağımsız kültürel miras uzmanlarından oluşmaktadır.

Aşılması Gereken Engeller

Müzenin inşası ve ekipman için gerekli finansal kaynak ihtiyacı (yaklaşık 57 milyon dolar)

Sıradaki Adımlar

- Teknik ve İstişari Komite tarafından iş teklifi karara bağlanacak ve potansiyel ortaklara sunulacaktır.
- Cezayir hükümeti ile AfB Komisyonu arasında kurumun hukuki statüsünü de kapsayan ev sahibi ülke anlaşması neticelendirilecektir.

11. Silahların Susturulması ve Çatışmalara Son Verilmesi

Kıta çapında kalkınmayı mümkün kılacak koşulları oluşturmak üzere 2020 itibarıyla "Afrika'da Silahların Susturulması" yılın ana teması olarak belirlenmiştir.

Gelinen Aşama

AfB Yüksek Temsilciliği, "silahları susturma" yol haritasının hayata geçirilmesi yönünde ilgili taraflardan destek almak üzere çalışmalarını sürdürmektedir.

Şubat ayında Ekvator Ginesi başkanlığında “silahların susturulması” konusunda BM Güvenlik Konseyi 2457 nolu Çözüm’ünün kabulünü takiben BM Genel Sekreterliği Silahların Susturulması Yol Haritası ve AfB Komisyonu Eylem Planı’nın uygulanması için BM çapında desteği harekete geçirmek üzere bir BM görev gücü oluşturmuştur. Görev gücü, destek alanlarını tespit etmek üzere Silahların Susturulması Birimi’nin yanı sıra belirli BM ajansları ile de birkaç teknik planlama toplantısı gerçekleştirmiştir. Toplantıda “silahsızlanma”, “kadın ve çocuklar özelinde barış ve güvenlik”, “terörle mücadele”, “barış inşası ve çatışma önleme” gibi konular ele alınmıştır.

BM Güvenlik Konseyi’nin Afrikalı üyeleri, “silahların susturulması” gündemini uluslararası alanda teşvik ve tanıtım çabalarını sürdürmektedir.

Aşılması Gereken Engeller

- Projenin uygulanması için gerekli finansman ve insan kaynağı eksikliği
- Gerek AfB üyesi ülkelerin programlarında gerekse AfB yol haritasında somut uygulamalara ilişkin çok az bir görünürlük söz konusu olması

Sıradaki Adımlar

- Proje’nin uygulanması için kaynak seferberliği
- AfB üyesi ülkelere “Silahların Susturulması Ulusal Eylem Planı” hazırlamaları için teknik destek sağlanması
- Başta AfB Zirvesi olmak üzere çeşitli üst düzey platformlarda Proje’nin ilerleyişine ilişkin koordinasyon ve rapor süreçlerini desteklemek üzere ilgili platform ve mekanizmaları güçlendirmek

12. Serbest Dolaşım ve Afrika Pasaportu

Gündem 2063 kapsamında; “Pan-Afrikanizm idealleri ve Afrika Rönesansı vizyonu ekseninde entegrasyon ve siyasi bütünlük”, 7 temel hedeften biri olarak belirlemiştir. Bu kapsamda, 2063’e kadar Afrika’nın “yekpare” sınırlara sahip olacağı ve sınır aşırı kaynakların diyalogla yönetileceği öngörülmektedir. Buna bağlı olarak insan, sermaye, ürün ve hizmetlerin serbestçe dolaştığı “yekpare” bir ticaret bölgesi olarak Kıta’da iç ticaret ve yatırım önemli ölçüde artarken küresel ticarete de Afrika’nın konumu güçlenecektir.

Gelinen Aşama

“Serbest Dolaşım, İkamet ve Teşebbüs Hakkı”na dair “Afrika Ekonomik Topluluğu” kurulmasına ilişkin “Anlaşma Protokolü” Ocak 2019’da kapsamlı bir yol haritasıyla kabul edilmiştir.

Protokol'ün yürürlüğe girmesi için 15 ön şart onayının gerçekleştirilmesi yaklaşımıyla ve "kişilerin serbest dolaşımı" kapsamında AfB üyesi ülkeler, bölgesel ekonomik örgütler vb çerçevesinde tanıtımına başlamıştır.

AfB üyesi ülkelerin 32'si Protokol'ü imzalamış; sadece bir üye (Ruanda) onaylamıştır.

Afrika Pasaportu'nun tasarım, üretim ve sunum yönetmeliği, Kasım 2018'de "Göç, İltica ve Ülke İçinde Yerinden edilmiş Kişiler"e dair AfB Teknik Uzman Komitesi tarafından; Şubat 2019'da da AfB Meclisi tarafından onaylanmıştır.

Aşılması Gereken Engeller

- Kişilerin serbest dolaşımına dair protokolün imza ve onay süreci yavaş ilerlemektedir.
- Bazı ülkelerde kişilerin sınır-aşırı hareketlerini kısıtlayan vize rejimleri
- Serbest dolaşımın oluşturduğu güvenlik sorunları ve bunlara yönelik güçlü tehdit algısı
- Afrika vatandaşlarına Afrika Pasaportu çıkarılmasında üye ülkelerin kapasite engelleri
- Tüm Afrikalı yolculara yönelik varış yerinde vize temini konusunda AfB üyesi ülkeler arasında koordinasyon sağlama çabalarının yavaş temposu

Sıradaki Adımlar

- Protokol'ü ve Afrika Pasaportu'nu tanıtmaya çabalarını güçlendirmek; hükümet ve devlet başkanlarını serbest dolaşım ve Afrika Pasaportu konusunda öncülük yapmaya motive etmek
- Varış yerinde vize temini ve tedricen vizelerin kaldırılması yönünde çaba gösterilmesine imkan sağlayan politikaların hayata geçirilmesi için üye ülkeleri desteklemek
- Afrikalı vatandaşlara yönelik Afrika Pasaportu hazırlama ve sunumunda, AfB üyesi ülkelere Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü ile Uluslararası Göç Örgütü tarafından gerekli teknik desteğin sağlanması
- İlgili bilgilere hızlı erişimi temin için tüm giriş portları/limanlarında AfB üyesi ülkeler tarafından gerekli sistemlerin kurulması

AfB Barış ve Güvenlik Konseyi; Afrika İstihbarat ve Güvenlik Servisi Komitesi ve Bölgesel Ekonomik Örgütler'deki diğer mekanizmalarla işbirliği halinde, güvenliğe ilişkin çekinceler ve serbest dolaşımının faydaları hakkındaki tartışmalara imkan sağlamaya devam edecektir.

13. Kıtasal Finans Kurumları

Kıtasal finans kurumları; Afrika Merkez Bankası, Afrika Para Fonu, Afrika Yatırım Bankası ve Pan-Afrika Borsası'ndan oluşmaktadır. Finans kurumları, 2000'de Togo'nun Lome şehrinde, 1991'de kabul edilen

Afrika Ekonomik Topluluğu'nun finansal mimarisini tamamlamak üzere AfB Kurucu Anlaşması zemininde kurulmuşlardır.

Gelinen Aşama

Afrika Yatırım Bankası'nın hukuki belgelerine ilişkin 22 ülkenin imzası alınmıştır. Bu ülkelerden sadece 6'sı (Benin, Burkina Faso, Çad, Kongo, Libya, Togo) bu belgeleri onaylamıştır.

Afrika Para Fonu için ise 12 imza kaydedilmiş ve sadece Çad onay belgesini sunmuştur.

Afrika Para Fonu'na genel merkez tahsisine dair Kamerun ile 2018'de bir anlaşma imzalanmıştır.

Nijerya, Afrika Para Fonu'na arsa tahsisine katkı sağlamıştır. Mevzuat taslağı ve lisans anlaşması hazırlanmış fakat henüz neticelendirilmemiştir.

Afrika borsalarını nihai hedef olan Pan-Afrika Borsası'nın aşamalar halinde kuruluşuyla irtibatlandırmak üzere Afrika Borsa Güvenliği Kurumu ile çalışmalar devam etmektedir.

Komisyon, Gana Devlet Başkanı Nana Akufo-Addo'nun "AfB Finans Kurumları Başkanlığı"na getirilmesi için çalışma başlatmıştır. Başkanlığa ilişkin görev tanımı hazırlık aşamasındadır.

Hukuki belgelerin imza ve onayına ilişkin engellerin aşılması için kapsamlı bir çalışma yürütülmektedir.

Aşılması Gereken Engeller

- Proje uygulamasını olumsuz etkileyecek şekilde gerek onay gerekse başkan belirleme sürecinin yavaşlığı

Sıradaki Adımlar

- Afrika Merkez Bankası'nın kuruluşuna dair zaman çizelgesinin revizyonunu neticelendirmek
- Afrika Para Fonu ve Afrika Yatırım Bankası hukuki belgelerinin imza ve onayının hızlandırılmasına yönelik stratejinin uygulamaya geçirilmesi
- Makro iktisadi çakışma kriterine ilişkin anlaşmanın sonuçlandırılması
- Başkan seçimini hızlandırmak

14. Afrika Ekonomi Platformu

Proje'nin amacı Afrika'nın gelişimi konusunda açık ve bilinçli tartışmalar yapmak üzere Afrika devlet başkanları, iş adamları, akademisyenler ve gençlik temsilcilerini bir araya getirecek kalıcı bir platform

oluşturmaktır. Platform'un açılışı devlet başkanları, bakanlar, büyükelçiler, üç bölgesel ekonomik örgüt temsilcisi, 55 özel sektör temsilcisi ve akademisyenlerin yanı sıra beş genç girişim ve diğer sivil toplum temsilcilerinin katılımıyla 2017'de Mauritius'ta yapılmıştır. İlk Afrika Ekonomi Platformu'nun hayata geçirilmesine ilişkin yol haritası bu etkinlik kapsamında dile getirilen önerilerle geliştirilmiş ve bir konsept belgesi (Afrika İş Konseyi Platformu ve Ticaret Gözlemciliği Kuruluşu'nun tesisine ilişkin) hazırlanmıştır.

Gündem 2063'ün Yerileştirilmesi ve Yerli Kaynak Seferberliği

1. Gündem 2063'ün Ülke ve Bölge Düzeyinde Yerileştirilmesi ve Uygulama

İlk On Yıllık Uygulama Planı'nın 2015'te kabulünden itibaren Gündem 2063'ün yerileştirilmesi hedefiyle 42 AfB üyesi ülke ve 5 bölgesel ekonomik örgüte ulusal ve bölgesel kalkınma stratejileriyle uyumlu teknik destek sağlanmıştır. Gündem 2063 Büyükelçiler Komitesi ile Afrika Birliği Komisyonu kalan 13 ülkeye ilişkin sürecin takibinde işbirliği halinde çalışmaktadır. Söz konusu desteğin amacı ulusal ve bölgesel kalkınma planlarının İlk On Yıllık Uygulama Planı ile uyumlu hale getirilmesini sağlamaktır. Buna bağlı olarak ilk uygulama raporları bu ülkelerin çoğunun ve bölgesel ekonomik örgütlerin ulusal ve bölgesel kalkınma planlarını Gündem 2063 ile ilişkilendirdiğini göstermektedir. Bu kapsamda Çad, Seyşeller, Sudan ve Uganda gibi AfB üyesi bazı ülkeler ulusal yapılarının gelişiminde Gündem 2063'ü referans almakta; ilgili gündemin "Sonuç Çerçevesi" yetkilendirilen uzmanlarca ulusal kalkınma planlarına entegre edilmektedir.

2. Gündem 2063'ün Yerli Kaynak Seferberliği Stratejisi

Yürütme Konseyi, Gündem 2063 Finans ve Kaynak Seferberliği Stratejisi'ni onaylamıştır. Buna bağlı olarak AfB Üye Ülkeleri ve Bölgesel Ekonomik Örgütler'e yönelik bir "Gündem 2063 Finans ve Yerli Kaynak Seferberliği Yol Haritası ve Rehber" hazırlamak üzere Afrika Birliği Komisyonu ve AfKB|Afrika Kalkınma Bankası'nın UNECA|Birleşmiş Milletler Afrika Ekonomik Komisyonu ve AfBKA|Afrika Birliği Kalkınma Ajansı ile yakın işbirliği talep edilmiştir.

Yerli Kaynak Seferberliği stratejisini operasyonel hale getirmek için AfKB, UNECA ve AfBKA ile bu sürece öncülük edecek bir kaynak seferberliği platformu oluşturma amaçlı bir dizi müşterek teknik toplantılar gerçekleştirilmiştir. Bu süreç, 2019'da Etiyopya'da gerçekleşen Yerli Kaynak Seferberliği Teknik Çalışma Grubu resmî ziyafetinde doruk noktasına ulaşmıştır. Bu kapsamda Yerli Kaynak Seferberliği stratejisinin uygulanmasına ilişkin sorunları tartışmak üzere grup toplantısı hazırlık çalışması yapılmıştır.

Bu toplantının önemli neticelerinden biri Teknik Çalışma Grubu için referans koşullar ve üye kurumlar arasında iş bölümüdür. Diğerleri ise kaynak ihtiyaçlarına yaklaşım tekniği dahil olmak üzere uygulamaya ilişkin yol haritasıdır. Ayrıca Teknik Çalışma Grubu toplantısında Ortak Sekreterlik Destek Masası'nın söz konusu süreçteki belirleyici rolü teyit edilmiştir.

Diğer taraftan Yerli Kaynak Seferberliği rehberi ve uygulama yol haritası geliştirmek üzere bir “danışmanlık kurumu” oluşturulmasına çalışılmaktadır. Yerli Kaynak Seferberliği rehberinin 2020'de tamamlanması ve üye ülkelere yaygınlaştırma ve yerleştirme sürecinin başlaması öngörülmektedir

Koordinasyon, Yürütme, İzleme, Değerlendirme ve Rapor Süreçleri

1. Gündem 2063'ün Yürütülmesi ve Kurumsal Koordinasyon

AfB üyesi ülkeler, “Gündem 2063” ve “Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri” gibi kalkınmaya yönelik diğer çalışma planlarının yerleştirme, uygulama ve izleme süreçlerine ilişkin yapı ve sistemleri devreye sokmuştur. Birçok ülkede, Gündem 2063'ün uygulama ve raporlama süreçlerini koordine etmek üzere bakanlıklar arası koordinasyon ve yürütme kurulları oluşturulmuştur. Bazı ülkeler daha üst düzey platformlara bildirilmek üzere müteakip onayı kapsayan ek gözetim ve denetim mekanizmalarına sahiptir. Burkina Faso, Çad, Gana, Namibya ve Mali'de Gündem 2063'e entegre edilen yerel düzeyli kalkınma hamlelerini koordine etmek üzere kurumlar mevcuttur. Gündem 2063 raporlarının müzakere edildiği platformlar sağlayan bu mekanizma ve faaliyetler yerel düzeyli uygulamaları hızlandırma mekanizma ve faaliyetleri olarak tanımlanabilir.

2. Gündem 2063'ü İzleme, Değerlendirme ve Raporlama

İlk On Yıllık Uygulama Planı; Gündem 2063 İzleme ve Değerlendirme Çalışma Planı ve ilişkiindeki 2018 tarihli Çekirdek Gösterge Kılavuzu'nun geliştirilmesine ek olarak ulusal sistem ve süreçlerden kıta ölçekli yapılara kadar öz bir mimari teminine yönelik güçlü bir istişari sürece öncülük etmiştir.

Finans, Parasal İşler, Ekonomik Planlama ve Entegrasyon Teknik Uzman Komitesi 2019 bakanlar toplantısında AfB Komisyonu ve AfB Kalkınma Ajansı'nın AfB politika organlarına sunulmak üzere Gündem 2063 on yıllık performans raporlarının hazırlanmasında koordinasyona öncülük etmesini tavsiye etmiştir. Buna bağlı olarak AfB Komisyonu ve AfB Kalkınma Ajansı, üye ülkeler ve bölgesel ekonomik işbirliği örgütlerinin Gündem 2063'ün uygulanmasına ilişkin ilerleme raporları hazırlamalarını sağlayacak bir bilimsel yöntem geliştirmiştir. Bu yöntem, Gündem 2063 İlk On Yıllık Uygulama Planı'nda öngörülen amaç ve hedeflere dayanan veri girişi, veri analizi, görselleştirme ve standartlaştırılmış raporlamaya yönelik bir takım araç ve şablonlar içermektedir.

2019'da Kenya'da AfB Komisyonu ve AfB Kalkınma Ajansı tarafından organize edilen, 40 AfB üyesi ve altı bölgesel ekonomik işbirliği örgütünden 75 temsilcinin katıldığı bir çalıştay gerçekleştirilmiştir. Üye ülkeler ve bölgesel ekonomik işbirliği örgütlerinin söz konusu metodolojiyi onaylaması ve 2013-2019 arası dönemde Gündem 2063'ün hayata geçirilmesine ilişkin ilk ülke ve bölge düzeyli bilimsel rapor hazırlama

süreci bu çalıştayla başlatılmıştır. Kıta ölçekli bu rapor, Gündem 2063'ün ulusal, bölgesel ve kıtasal seviyede uygulanmasına ilişkin ilerlemeyi ortaya koyan ülke ve bölge düzeyli raporların birleştirilmesinden oluşmaktadır. Rapor ayrıca Gündem 2063'ün on yıllık raporlama döngüsü çerçevesiyle bir başlangıç raporu işlevi de görmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Gündem 2063, Afrika Birliği'nin uzun vadeli kalkınma iş planı olarak ulusal, bölgesel ve kıtasal düzeyde akademi camiası, politika geliştiriciler, teknokratlar, diaspora, sivil toplum ve düşünce kuruluşları gibi bir çok farklı alan ve sektörden temsilcilerin sürece angajmanıya geliştirilmiştir. İlk altı yıllık uygulama, İlk On Yıllık Uygulama Planı'nda belirlenen hedeflere yönelik dikkate değer ilerlemenin göstergesi olmuştur. Uygulamadaki önemli ilerlemeye karşın Kıta'nın Gündem 2063'te belirlenen amaç ve hedeflere ulaşması için uygulama sürecine ivme kazandırmak üzere daha fazla çaba gerekecektir.

Afrika; Gündem 2063'ün uygulanmasından daha fazla kazanım elde etmek üzere veri açığı, insan kaynağı ve finans kapasitesi gibi hem kapsamlı hem sürdürülebilir ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimi yavaşlatan engelleri aşmaya yönelik çözümler geliştirmek durumundadır. Söz konusu engelleri kıta çapında aşmak ve mevcut fırsatları kazanıma dönüştürmek üzere yerel, ulusal, bölgesel ve kıtasal düzeyde koordinasyon halinde ve ortak çabalara ihtiyaç vardır. Örnek olarak verimi yüksek ekonomik süreçlerde henüz yeterince istifade edilememiş muazzam genç nüfus potansiyelini değerlendirmek Kıta'nın sürdürülebilir ve kapsayıcı iktisadi büyüme çabasına güç katacaktır.

Bu kapsamda kıtasal bir kurum olarak AfB Kalkınma Ajansı örnek uygulamaları yaygınlaştırmada kritik öneme sahiptir. Kalkınma Ajansı, çeşitli işbirlikleri aracılığıyla üye ülkelere ulusal kalkınma önceliklerine yön vermede bilgi temelli danışmanlık hizmeti sağlama konusundaki kaldıraç rolünü sürdürmelidir.

AfB Kalkınma Ajansı, Gündem 2063 ile uyumlu ulusal politika hazırlama ve uygulama süreçlerinde üye ülkelere yeni araç, yöntem ve kurumsal kapasite desteği sağlamalıdır. Gündem 2063'ün başarılı bir şekilde uygulanması içeriğe ilişkin daha fazla kamusal farkındalık ve yerel bağlamlara yönelik daha fazla kıtasal kalkınma ilgisi gerektirecektir. Buna bağlı olarak kıtasal, bölgesel ve ulusal kalkınma gündemleri arasında sinerji ve tamamlayıcılığa önem verilmelidir.

Yerlileştirme, koordinasyon, uygulama ve raporlama becerilerinin geliştirilmesi için belirlenmiş odak noktalarla Gündem 2063; mevcut ülke ve bölge düzeyli kurumsal mekanizmalar içerisine sabitlenmelidir. Tüm üye ülkeler, bölgesel ekonomik örgütler ve AfB'nin kıta ölçekli organları arasında Gündem 2063'e ilişkin kurumsallaşma, kanıta dayalı raporlama on yıllık periyotlar halinde ilerleme değerlendirmesini gerektirecektir.

Gündem 2063'ün uygulanmasına ilişkin performans değerlendirmesi ağırlıklı olarak ilgili alanlardan elde edilmesi gereken veri ve/veya enformasyona bağlıdır. Dolayısıyla Ulusal İstatistik Sistemleri güçlendirilmelidir.

AfB Kalkınma Ajansı ve AfB Komisyonu tarafından geliştirilen bulgu temelli raporlama yöntemiyle "Tümleşik Mekanik ve Elektrik Mimari" AfB on yıllık döngüsünün bir parçası olarak benimsenmelidir.

AfB Komisyonu ve diğre AfB organ ve kuruluşlarının, ilerleme raporlarında ortaya çıkan sonuçlara göre bölgesel ekonomik örgütler ve üye ülkelere hedef bazlı destek vermesi sağlanmalıdır.

Gündem 2063'ün ulusal, bölgesel ve kıtasal düzeyde sorunsuz bir şekilde uygulanmasını sağlama amaçlı kaynak seferberliğine yönelik esnek mekanizmalar tesis edilmelidir.

Gündem 2063 ve Gündem 2030, uygulamalarıyla uyumlu tümleşik yaklaşım çifte işlemleri asgariye indirecektir. Bu kapsamda kaynakların azami verimle kullanımı, yerli yabancı paydaşlar ve kalkınma ortaklarının desteğini harekete geçirecektir. AfB Kalkınma Ajansı ve AfB Komisyonu, her iki kalkınma gündemine ilişkin eşgüdümlü raporlar hazırlama konusunda üye ülkeler ve bölgesel ekonomik örgütleri desteklemelidir.

AfB Komisyonu ve AfB Kalkınma Ajansı, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Anlaşması dahil olmak üzere 2030 ve 2063 gündemlerinin yaygınlaştırılması ve üye ülkelerin ulusal planlama çerçevelerine entegre edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda ve Afrika'nın gelişimine katkı sağlamak üzere Afrika Birliği ile Birleşmiş Milletler sistemi arasında daha güçlü koordinasyon sağlanmalıdır.

Kaynak

Afrika Birliği

Özetleyen

Muhsin KORKUT

TASAM Araştırmacısı